Modele współpracy edukacja – biznes.
Najlepsze przykłady dla sektora motoryzacyjnego.

Firmy z sektora motoryzacyjnego udowodniły już wielokrotnie, że są liderami i prekursorami nowych, innowacyjnych form współpracy rozwijanych w partnerstwie ze szkołami kształcącymi zawodowo oraz uczelniami wyższymi. Nie od dziś wiadomo, że współpraca pracodawców i edukacji może być bardzo korzystna dla obu stron. Pracodawcy mogą zyskać dostęp do lepiej wykwalifikowanych pracowników, a szkoły i uczelnie mogą zapewnić swoim uczniom i studentom bardziej praktyczne doświadczenia, które pomogą im lepiej przygotować się do przyszłych ról zawodowych. Skoro ten model współpracy przynosi wymierne korzyści dla wszystkich stron, warto zadać sobie pytanie: Jakie modele i metody współpracy są najefektywniejsze oraz co determinuje ich skuteczność realizacji? O ile w większości przypadków nie budzi wątpliwości sama chęć współpracy interesariuszy w obszarze wzajemnych działań na płaszczyźnie biznes-edukacja, to już ich niska skuteczność i efektywność niejednokrotnie prowadzi do ich przedwczesnego zakończenia.

Współpraca pracodawców z obszarem edukacji przyjmować może różne formy, wśród najczęściej wskazywanych przez pracodawców form, które nie wynikają bezpośrednio z przepisów prawa oświatowego – pracodawcy wskazują:
- tworzenie klas patronackich,
- organizowanie spotkań z pracodawcami,
- organizowanie konkursów wiedzy i umiejętności zawodowych,
- fundowanie stypendiów i nagród dla zdolnych uczniów,
- organizowanie wycieczek dydaktycznych do przedsiębiorstw,
- przekazywanie szkołom materiałów i pomocy dydaktycznych,
- realizowanie projektów ze środków unijnych,
- współpracę przy opracowywaniu programów nauczania,

Polska Izba Motoryzacji
ul. Grażyny 13, 02-548 Warszawa

- współtworzenie szkolnych ofert kształcenia zawodowego,
- kooperację w zakresie promocji szkolnictwa zawodowego[1]

Jednym z najważniejszych elementów współpracy pracodawców i środowiska edukacyjnego jest rozwijanie programów praktyk i staży dla uczniów, a także modyfikacji programów nauczania zawodu, m.in. o wprowadzenie tzw. Dodatkowych Umiejętności Zawodowych. Dzięki temu uczniowie mogą zdobyć praktyczne doświadczenie w swojej dziedzinie kształcenia, a pracodawcy mogą zidentyfikować potencjalnych pracowników na przyszłość. Ta forma wymaga jednak pełnego zrozumienia i współdziałania stron. W środowisku edukacyjnym ważne jest, aby zapewnić nie tylko odpowiednie warunki techno-dydaktyczne oraz właściwie zmodyfikować program nauczania dla wybranego zawodu. Ten rodzaj współpracy wymaga szczególnego zaopiekowania w zakresie m.in. kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, podziału części praktycznej nauki zawodu (PNZ) pomiędzy realizowanie PNZ u pracodawcy oraz w szkole, doposażenia stanowisk dydaktycznych zg. z potrzebami pracodawców itp. Niejednokrotnie kształcenie na potrzeby lokalnego przemysłu wymaga wdrożenia zbliżonych metod i narzędzi oraz urządzeń technologicznych stosowanych w przedsiębiorstwach, co wymaga rozsądnych działań w zakresie planowania strategicznego szkoły. Szkoły kształcące zawodowo są bowiem jednostkami samorządu terytorialnego, które posiadają ogromny wachlarz możliwości pozyskania środków na doposażenie pracowni i warsztatów kształcenia zawodowego. Wiele programów regionalnych i centralnych skierowanych było w ostatnich latach właśnie na takie zadania. Spójność współpracy z biznesem oraz wdrożenie odpowiednich długofalowych działań realizowanych w pracodawcami jest elementem premiującym w zintegrowanych projektach mających na celu podniesienie jakości kształcenia zawodowego, pozwalających również na odpowiednie doposażenie warsztatów i pracowni szkolnych w innowacyjne środki dydaktyczne. Obecnie trwa konkurs na utworzenie 120 Branżowych Centrów Umiejętności, których działanie ma wspierać zarówno kształcenie młodzieży w szkołach, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji

[1] Pachocki, M., Smolak, A. (2021). Współpraca przedsiębiorców z sektorem edukacji. Raport z badań. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

nauczycieli oraz doskonalenie osób w ramach tzw. kształcenia pozaformalnego. Średni budżet przeznaczony na utworzenie takiego centrum wacha się od 9 do 16 mln PLN.

Kolejnym ważnym elementem współpracy na linii pracodawcy i edukacja jest zapewnienie uczniom dostępu do aktualnych informacji na temat trendów i zmian w branży oraz umiejętności, których poszukuje rynek pracy. Pracodawcy, ich organizacje oraz instytucje rynku pracy mogą udostępniać szkołom i uczelniom informacje na temat najnowszych technologii, produktów i usług, a także wymagań związanych z konkretnymi stanowiskami. W tym obszarze wskazać można doskonałe przykłady współpracy ośrodków edukacyjnych z pracodawcami realizowane od wielu lat na terenie innych krajów Europy. Silne organizacje branżowe np. w Niemczech, czy Finlandii od wielu lat współorganizują proces dydaktyczny kształcenia zawodowego dostarczając m.ni. bieżących informacji o potrzebach sektora, podejmują działania mające na celu promocje zawodów w danej branży, prowadzą doradztwo zawodowe na poziomie lokalnym i krajowym, współtworzą krajowe konkursy umiejętności zawodowych. Obecnie również i w Polsce pojawiają się szanse na większe zaangażowanie organizacji sektorowych w działania w obszarze edukacji: Rady Sektorowe ds. Kompetencji, działania w ramach Branżowych Centrów Umiejętności, czy prowadzone przez Ministerstwo Edukacji i Nauki – Branżowe Forum Edukacyjne dedykowane wyodrębnionym przez MEiN sektorom, pozwalają z optymizmem spoglądać w przyszłość kształcenia zawodowego. Biorąc przykład z najlepiej funkcjonujących w Europie systemów kształcenia zawodowego, wskazać można jeden wspólny mianownik, którym jest silne zaangażowanie reprezentacji organizacji pracodawców branżowych w system kształcenia i egzaminowania uczniów.

Podsumowując, współpraca pracodawców i edukacji może być bardzo korzystna dla obu stron. Dzięki temu uczniowie mogą zdobyć praktyczne doświadczenie i przygotować się lepiej do przyszłych ról zawodowych, a pracodawcy mogą zidentyfikować potencjalnych pracowników i wpływać na kształtowanie kwalifikacji kandydatów na rynku pracy. Jednak należy o tym zawsze pamiętać, że podczas budowania silnego modelu współpracy edukacja-biznes „ważnym aspektem współpracy interesariuszy w obrębie rozwoju kształcenia zawodowego jest odpowiedni podział ról i obowiązków. Właściwe obciążenie partnerów oraz

ich wzajemne korzyści muszą pozostać w równowadze, tylko wtedy mamy szansę na długotrwałą współpracę i wypracowanie odpowiednich rezultatów dla wszystkich stron."[2]

Krzysztof Świerk
Luty 2023

[2] Kierunki rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego. Tom I (2022). Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Polska Izba Motoryzacji
ul. Grażyny 13, 02-548 Warszawa